

Over eten en vangen van ratten in de Minahassa

Men neme een flinke rat die enkele uren is bestorven. Na villen en uithalen in kleine stukjes snijden. Het vlees, gemengd met rijst, zout, spaanse peper en wat er aan groente is, in een dunwandige bamboe doen. Na toevoeging van water de bamboe rechtop of iets schuin in een zacht houtvuurtje zetten tot de rijst gaar is. De bamboe daarna opensplijten. Men eet met de vingers en serveert er palmwijn bij.

Dit is niet uit het „Groot Minahassisch kookboek”, dat overigens niet bestaat, maar op basis van tekst en uitleg van een oude alboer, die zijn ratten aan mij verkocht. Eigenlijk vond hij het maar bar jammer dat ik de dieren niet opat maar liet prepareren voor het museum in Buitenzorg. Maar ja, van een blanke kan men altijd bijzondere dingen verwachten en bovendien was de prijs aantrekkelijk.

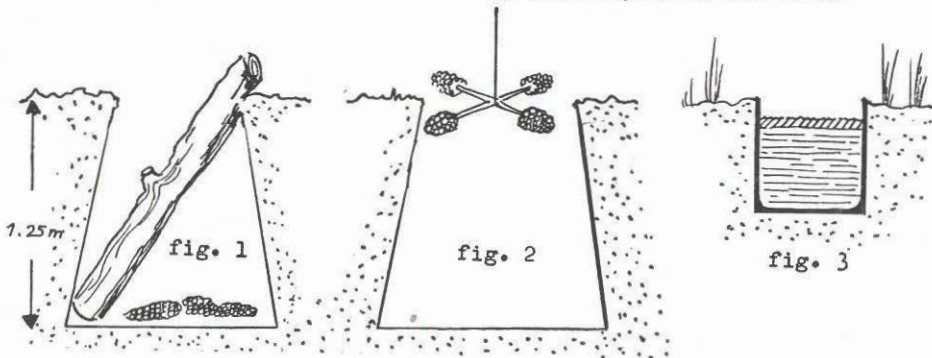
De grote bosratten in de Minahassa doen in afmetingen en smaak niet onder voor een klein konijn. De zwarte rat van huizen en erven en de bruine rat van de havens worden er niet gegeten. De echte bosratten beschouwt men evenwel als een delicatessen en er wordt op allerlei slinkse manieren jacht op gemaakt. Over de verschillende vangmethoden gaat nu eigenlijk dit verhaal.

Vangkuilen

Bij reizen door het bos ziet men soms een gegraven kuil van ± 1.25 m diep (zie fig. 1), waarvan de wanden, naar boven, taps toelopen.

Men graaft deze kuilen steeds op plaatsen waar het grondwater diep zit, zodat er geen water in de kuil kan komen. Op de bodem van de kuil gooit men wat maiskolven en verder plaatst men er schuin een stam in, waarlangs de ratten naar beneden kunnen lopen en er weer uit kunnen klimmen. Na enige dagen hebben de ratten de kuil gevonden en men voedert dagelijks tot er geregeld flink wat mais wordt opgegeten. Daarna haalt men de stam uit de kuil en de ratten, die reeds aan de kuil gewend zijn, springen er zonder meer in en kunnen er niet meer uit. De vangst is meestal maar eenmalig en kan tot 50 ratten bedragen.

Een tweede methode is dat men boven de kuil, d.w.z. gelijk met het grondoppervlak een bamboe kruis ophangt (fig. 2) met halve maiskolven aan de punten. De kolven moeten enkele centimeters van de rand van de kuil blijven zweven. De ratten klimmen op het kruis en kunnen niet meer op de kant komen, zodat ze uiteindelijk in de kuil vallen.

Voor kleine soorten, die vooral op akkers voorkomen en nog wel eens schade doen, graaft men wel een petroleum-blik in de grond dat tot $\pm \frac{2}{3}$ met water wordt gevuld (fig. 3). Op het water komt een laagje rijstekaf dat de oppervlakte goed moet bedekken, zodat het water niet zichtbaar is. De dieren springen in het rijstekaf en kunnen zich niet afzetten omdat ze geen grond onder de voeten hebben. Door de gladde wand van het blik kunnen ze ook niet naar buiten klimmen.

Strikken

Verreweg het meest worden ratten in strikken gevangen. In Nederland kent men eigenlijk alleen de konijnenstrik, waarin het dier zichzelf vastloopt (de strikken waarmee de stropers reeën vangen, laat ik liever buiten beschouwing). Voor de ratten gebruikt men echter steeds zg. springstrikken, dat zijn strikken die door een verende tak of stok worden aangetrokken zodra door de aanraking een palletje is verzet. De afstelling en de afstand van de lus tot het palletje luisteren nauw. Wordt het dier nl. aan de snuit

gevangen dan wrikt het zich los; komt de strik om het lichaam inplaats van om de nek dan bijt het dier de strik door. Het stelmechanisme om de strik bestaat in principe uit een hefboompje met een palletje in allerlei variaties (fig. 4). Men kan de strikken nu op verschillende wijzen toepassen, bv. in een holle bamboekoker met aas (fig. 5) en verder in een opening tussen een palissade van rechtopstaande, in de grond gestoken stengels (fig. 6) op een plaats waarvan men weet dat er veel ratten passeren. Een strik plaatst men ook wel op een tak waarover men een rat heeft zien lopen. Bij deze laatste twee soorten trapt de rat op de pal.

Klemmen

Tenslotte gebruikt men ook nog een soort primitieve klemmen bestaande uit twee stukken hout, die uit elkaar worden getrokken en die tegen elkaar klappen, zodra de pal los gaat (fig. 7). De klemmen kan men bv. op een tak of voor een hol leggen.

Dr. P. M. L. Tammes.

